

University of Groningen

De constitutie als ziektefactor

Nieuwzwaag, Siepko Albert

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version

Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:

1931

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):

Nieuwzwaag, S. A. (1931). *De constitutie als ziektefactor*. N.V Leidsche Uitgeversmaatschappij.

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

The publication may also be distributed here under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license. More information can be found on the University of Groningen website: <https://www.rug.nl/library/open-access/self-archiving-pure/taverne-amendment>.

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

HOOFDSTUK VI

SAMENVATTING

Bij de inwoners van een landbouwdorp, die ik als huisarts bijna zonder uitzondering leerde kennen zoowel wat hun individueelen gezondheidstoestand als hun familierelaties betreft, is een onderzoek naar de beteekenis van de constitutie als ziektefactor ingesteld.

Om den invloed van de constitutie op den gezondheidstoestand aan te toonen, is getracht in het licht te stellen, dat patienten met gelijksoortige ziekten overeenkomst in lichaamsgesteldheid vertoonen, terwijl anderzijds menschen, die wat hun gestel aangaat overeenstemmen, gepraedisponeerd zijn tot het krijgen van dezelfde ziekten.

Als kenmerk voor de constitutie is de *habitus* gekozen. Voor menschen met denzelfden habitus is ook overeenkomst in de rest van hun constitutioneele eigenschappen, in het bijzonder voor hun reactievermogen op uitwendige prikkels, verondersteld. Deze veronderstelling schijnt gerechtvaardigd zoowel door oude klinische ervaringen (blz. 11) als door de uitkomsten van moderne onderzoekingen (blz. 16).

Uit de verschillende systemen, die opgesteld zijn om menschen met gelijksoortigen habitus tot groepen te vereenigen, is dat van K r e t s c h m e r als uitgangspunt van onderzoek gekozen.

K r e t s c h m e r heeft naar den uitwendigen lichaamsbouw onderscheiden: leptosomen, atleten en pycnikers, en aange-toond, dat ieder van deze typen tot het krijgen van bepaalde *geestesziekten* is gepraedisponeerd. Op analoge manier als hij de affiniteit van sommige psychische en psychiatrische afwijkingen tot bepaalde constitutietypen vaststelde, is dit in bovenstaand onderzoek voor sommige *internistische ziekten* gedaan. En wel zijn onderzocht: 1ste een groep patienten, die allen als gevolg van infectie met tuberkelbacillen in meer of mindere mate ziek waren; 2de. een groep met hart- of (en) vaataandoeningen; 3de. een derde groep, samengevat als stofwisselings-zieken.

Aangetoond is, dat de meeste tuberculosepatienten leptosoom waren, de hart- en vaatlijders voor het meerendeel athletisch, de stofwisselingszieken overwegend pycnisch.

Uit het samengaan van bepaalde ziekten en een bijzonderen habitus kan slechts dan tot een oorzakelijk verband tusschen constitutie en ziekte worden geconcludeerd, indien aannemelijk is te maken, dat de correlatie op den inwendigen aanleg berust.

Door het meerendeel der uitwendige factoren, die het samengaan zouden kunnen veroorzaken, uit te schakelen, is de beteekenis van de inwendige factoren ervoor reeds, per exclusionem, komen vast te staan.

Direct is verder het overwegend belang van deze laatste uit genealogische onderzoekingen afgeleid. Hieruit bleek, dat de constitutietypen erfelijk zijn, hun ontstaan dus vnl. op den aanleg berust. En verder, dat in de families van leptosomen meer tuberculose, in die van pycnikers meer stofwisselingsziekten voorkomen dan in andere (overigens onder dezelfde omstandigheden levende) families. Het verschil in constitutie is hier dus aansprakelijk te stellen voor het verschil in gezondheidstoestand.

Door een gecombineerd onderzoek van zieken en gezonden onder toepassing van anthropologische en genealogische methoden is hiermee getracht een bijdrage te leveren om (naar de woorden van J u l. B a u e r) de beteekenis van de constitutie als ziektefactor uit de sfeer van het intuïtief weten in die van de exacte kennis over te brengen.